

Підсумовуючи, слід зазначити, що перформанс на модельних показах — це інноваційний перформативний підхід до показу мод, який ставить перед собою завдання не тільки продемонструвати одяг, але й створити цілісну естетичну ідею, цілісну сценічну дію, залучивши елементи театралізації, виставкової практики. Він дає можливість створювати незабутній і вражаючий ефект на глядачів, підсилюючи враження від одягу та виводячи його на новий рівень в ієрархії сценічного мистецтва. Перформанс на модельних показах дозволяє модним брендам здивувати та захопити своїх шанувальників, розширити свою аудиторію та зробити не тільки світ моди, а й світ загалом ще більш яскравим та експериментально-креативним.

С. Якименко

СУЧАСНА СЦЕНІЧНА МОВА В ТЕАТРАХ ТА НА ЕСТРАДІ

S. Yakyumenko

MODERN STAGE LANGUAGE IN THEATERS AND ON VARIETY

Для кращого розкриття теми треба зазначити, що сучасна сценічна мова може бути досить різноманітною і варіюватися залежно від жанру, тематики, країни та культурного контексту, в якому вона використовується. Вона є невербальним засобом спілкування акторів із глядачами на сцені. Використовується для передавання емоцій, настроїв та ідей оточенню та іншим акторам.

У театрі сценічна мова має велике значення для передавання характеру та емоцій персонажів, а також для створення атмосфери та підкреслення настрою сцени. Актори використовують сценічну мову, щоб передати глядачам повністю емоційний та духовний підтекст сцени. Деякі театри використовують сценічну мову в поєднанні з мовою тіла та звуковими ефектами, використання сучасних технологій, таких як проєкції, аудіо- та відеоефекти, щоб доповнити та посилити сценічні враження для глядачів, створити повніший огляд для глядачів.

Мова, яка використовується на сцені, повинна відповідати особливим вимогам театрального виконання, але часто зустрічається недостатнє володіння акторами технікою сценічної мови. Окрім цього, існує ризик, що мова, вживана на сцені, може стати неправдоподібною або незрозумілою для глядачів, якщо актор не володіє необхідними навичками, через що часто не можуть передати не тільки зміст, але й емоції, які містяться в тексті. Це може бути пов'язано зі слабким володінням актором технікою дихання, голосовим апаратом, артикуляцією та іншими аспектами сценічної мови.

Крім того, існує проблема перекладу текстів на інші мови, оскільки мова вистави повинна відповідати національній культурі та сприйняттю глядачів. Неправильно обрана мова або переклад може знизити рівень відчуття глядача інсценівки.

Також важливо зважати, що мова, яку використовує актор на сцені, повинна відповідати стилю та формату вистави. Наприклад, у комедії актор повинен використовувати різні інтонації та голосові ефекти, щоб викликати сміх, а в драмі — використовувати інші техніки та звуки, щоб передати певну атмосферу.

Ще слід зазначити, що одна із сучасних тенденцій — це використання розмовної мови в театрі. Вона дозволяє збільшити доступність вистав для глядачів, які можуть легко сприймати звичайну мову розмовного стилю. Розмовна мова також дозволяє збільшити реалізм й аутентичність вистав, які зображують сучасне життя.

Але головне питання нашої сучасної сценічної мови — це питання української мови на сценах.

У 2023 р. нарешті мовне питання посідає одне з перших місць. Українська мова почала впроваджуватися в усі сфери життєдіяльності й у сферу театру, кіно, телебачення. Але це лише початок розквіту, оскільки можна помітити, що ці сфери залишаються незадовільними по якості. Багато трапляється неправильної орфоєпії, нечіткої вимови та через різкий перехід на українську багато русизмів.

Українська мова на сценах театру є важливим елементом національної культури та сприяє збереженню та розвитку української мови як мови мистецтва. Нині багато театрів України активно використовують українську мову у своїх виставах, що дозволяє належним чином представити національний характер та менталітет українського народу, використовуючи мовні засоби, такі як діалекти, жаргони, пісні та інші елементи національної культури.

Одним із найважливіших елементів української мови на сцені є правильна вимова та акцентування слів. Актори повинні мати високий рівень мовної грамотності, щоб чітко та грамотно вимовляти слова та використовувати правильну інтонацію.

Крім того, українська мова на сцені повинна бути зрозумілою для аудиторії, особливо якщо у виставі є іншомовні актори чи інші мовні елементи. Для цього можуть використовуватися субтитри чи переклади на інші мови.

Одним із прикладів успішного використання української мови на сцені є національний академічний драматичний театр імені Івана Франка в Києві, який активно використовує українську мову у своїх виставах та сприяє збереженню та розвитку української мови як мови мистецтва.

Також звернемося до не менш важливої теми — сценічна мова у сучасних артистів.

Сценічна мова в артистів охоплює використання мовних технік, що допомагають ефективніше спілкуватися з аудиторією та створювати відповідний настрій на сцені. У сучасному світі все більше звертають увагу на культуру мовлення та правильність використання мови, що стосується й артистів. Тому більшість професійних артистів ставлять перед собою завдання бути грамотними та володіти різними стилістичними прийомами для різних видів виступів.

Також сценічна мова на естраді може включати в себе наступні елементи:

Інтонація та акцент. Артисти можуть використовувати різні інтонації та акценти для передавання різних емоцій та настрою. Наприклад, драг-квін може використовувати високу тональність голосу для передавання веселого та легкого настрою, тоді як реп-виконавець може використовувати низькі тони для передавання сильного настрою.

Міміка та жестикуляція. Артисти можуть використовувати міміку та жестикуляцію для передавання різних емоцій та передавання повідомлення публіці. Наприклад, рок-виконавець може використовувати різні жести для передавання агресії та енергії.

Поезія та римування. Багато естрадних виконавців використовують поезію та римування для створення ритму та мелодії, яка допомагає створити настрій на сцені.

Словесний жарт. Естрадні виконавці можуть використовувати словесний жарт та гумор для створення розважального ефекту на сцені. Вони можуть

використовувати іронію, сарказм та гумор, щоб залучити публіку та зробити їх усміхнутися.

Щодо питання української мови в артистів естради, у цій галузі з повномасштабним вторгненням все змінилося.

Артисти, які все життя розмовляли російською, надають приклад і починають розмовляти українською. Дивлячись на них, хочеться чути культуру мови, а не найпростіші помилки у сценічному слові. Та їм потрібні навички, а на це потрібен час.

Доповнемо, що сучасні артисти активно використовують соціальні мережі, стрімінгові платформи та інші технології для залучення широкої аудиторії та забезпечення більш ефективної комунікації з нею. Для цього важливо володіти сучасною мовою, часто використовувати мову не лише для передання інформації, а й для створення взаємодії з аудиторією. Вони намагаються таким чином залучити слухачів до своїх виступів, використовуючи різні техніки інтерактивної комунікації, такі як запитання, відповіді, імпровізація та інші.

Звернення до архаїчних форм мови. У прагненні до оригінальності та експерименту, деякі артисти використовують архаїчні форми мови, забуті слова та вислови, а також мовні звороти.

Українська мова є важливим елементом у репертуарі багатьох естрадних виконавців. Вона дозволяє виконавцям висловити свої почуття та емоції, а також спілкуватися зі своєю аудиторією рідною мовою. Також використання української мови артистами естради є важливим для зміцнення національної самосвідомості та ідентичності. Це допомагає українцям зберегти свою культуру та мову в умовах глобалізації та міжнародних конфліктів.

Серед проблем сучасного сценічного слова артистів є можливість почути суржик, кальку, сленг, молодіжні слова (інколи навіть лайки), а ще неприйнятний тому чи іншому регіону діалект. Це може призвести до зниження рівня культури мовлення та сприяти розмиванню національної ідентичності. Тому важливо, щоб артисти та виконавці свідомо використовували правильну мову та старалися уникати вживання непристойних та неадекватних висловлювань. Для підвищення рівня мовлення артистів необхідно проводити спеціальні курси та тренінги, де вони зможуть покращити свої знання мови та вдосконалити техніку мовлення. Також важливо, щоб українська мова була популярною серед молоді, щоб молодь була свідомою щодо значення мови та її ролі у збереженні культурної спадщини.

Це добре, що в наш час більшість населення хоче розмовляти українською. Та саме наші артисти та актори передусім повинні запроваджувати в маси орфоепічну грамотність. Будь-який артист / актор повинен знати сценічну мову, тому що мова — це надбання нашого народу, а артисти — наше обличчя.

Загалом сценічна мова — це важлива складова елементів виступу. Вона допомагає створити зв'язок між артистом / актором та глядачами, дозволяє передати почуття та емоції.

Отже, сучасна сценічна мова — це живий та динамічний процес, який змінюється та розвивається разом із суспільством та культурою. Вона може відображати сучасні проблеми та тенденції. Українська мова є важливим елементом культури та мистецтва України, який сприяє збереженню та розвитку національної самосвідомості та ідентичності. Сценічна мова в театрах та на естраді має велике значення для передавання емоцій, ідей та почуттів виконавця та сприяє залученню

аудиторії до української культури та мови. Однак деякі проблеми, пов'язані зі станом сучасної мови артиста, слід вирішувати шляхом підвищення кваліфікації та професійного навчання, щоб забезпечити якість виступів та зберегти високий рівень мистецтва в Україні. Важливо забезпечити підтримку та розвиток української мови та культури в мистецтві, естрадному виконавстві та на сценах театру, щоб зберегти національну спадщину та ідентичність.

I. Stovber

ПОСТМОДЕРН В УКРАЇНСЬКОМУ ТЕАТРИ: ВІД ЕКСПЕРИМЕНТУ ДО ТРАДИЦІЇ

I. Stovber

POST-MODERNISM IN THE UKRAINIAN THEATER: FROM EXPERIMENT TO TRADITION

Стаття присвячується розвитку українського театрального мистецтва в епоху постмодернізму. Мета дослідження цього явища полягає в з'ясуванні характеристик цього театрального напрямку, його особливостей, принципів та методів, а також визначення його ролі в сучасному театральному мистецтві України.

На території України експеримент нового постмодерного театру стає все більш популярним. Зараз в Україні існує багато театрів, які використовують постмодерні принципи у своїх постановках.

Ці театри та інші сучасні театральні проекти в Україні є доказом того, що постмодерний театр починає посідати все більш важливе місце в українській культурі та мистецтві, пропонуючи новий погляд на театральне мистецтво.

Згадування про постмодернізм на вітчизняній сцені, насамперед, проявляється в жолдівському творенні. «Гамлет» у А. Жолдака перетворився на «Гамлет. Сні», де текст п'єси звучав лише розірваними шматками, часом механічно повторюваними. Так «Місяць у селі» став «Місяцем кохання», де, практично за відсутності тексту, перед глядачами розгортався ряд (понад 300) «живих картинок», подеколи статичних, подеколи динамічних, «відбитих» одна від одної затемненнями, і це мерехтливе «слайдшоу», яке можна було розпочати й припинити дивитися з будь-якого місця, мало якийсь зв'язок із першоджерелом лише в баченні режисера.

Щодо появи перших постмодерністських проявів в українському театральному мистецтві, то їх можна прослідкувати в постановках Олександра Крижановського («Дон Жуан»), Віталія Малахова («Вітівки Скапена»), Романа Віктюка («Священні чудовиська») та інших режисерів. Вони використовували різноманітні техніки, зокрема використання різних жанрів і стилів, елементів театру абсурду, іронії, парадоксів, гумору та інших прийомів постмодернізму для створення унікального театрального досвіду.

Виокремимо ключові ознаки, які характеризують постмодерністський театр загалом:

- експериментальність (театр характеризується різноманітними експериментами;
- актуальність (можуть бути теми екології, релігії, гендерної рівності, політичних проблем тощо) ;
- літературна смерть автора як одна з ключових ознак театру постмодерну, яка використовується для виключення особистості автора з розуміння його тексту: замість читача текст інтерпретується режисером. На підтвердження